

Til samtlige kommuner og regioner

Kopi til:
Danske Handicaporganisationer
IBOS

Slotsholmsgade 10
1216 København K
Telefon 72 28 24 00
oim@oim.dk

Sagsnr.
2017 - 1634

Doknr.
484422

Dato
15-09-2017

Orientering om nye regler om hjælpemidler, der skal stilles til rådighed ved stemmeafgivningen

Som oplyst ved Økonomi- og Indenrigsministeriets brev af 27. april 2017 til alle kommuner og regioner kan økonomi- og indenrigsministeren efter en ændring af valglovgivningen, som trådte i kraft den 1. juli 2017, fastsætte regler om hjælpemidler, der skal stilles til rådighed ved stemmeafgivningen på valgdagen og ved brevstemmeafgivningen.

Ved dette brev orienteres kommunerne og regionerne om, at ovennævnte bemyndigelse er udmøntet ved bekendtgørelse nr. 1066 af 12. september 2017 om hjælpemidler, der skal stilles til rådighed ved stemmeafgivningen. Det bemærkes i den forbindelse, at bekendtgørelsen ikke på nuværende tidspunkt omfatter den brevstemmeafgivning, som afholdes på regionernes sygehuse.

Bekendtgørelsen er vedlagt dette brev og kan desuden findes på Retsinformation.dk via følgende link: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=192705>.

Reglerne finder anvendelse ved folketingsvalg, Europa-Parlamentsvalg, kommunale og regionale valg samt landsdækkende folkeafstemninger. Bekendtgørelsen træder i kraft den 20. september 2017 og får således virkning første gang ved de kommunale og regionale valg tirsdag den 21. november 2017.

1. Hjælpemidler, der skal stilles til rådighed på alle afstemningssteder og alle steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme

Sorte filtpenne

På alle afstemningssteder og på alle de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, skal der være sorte filtpenne til rådighed til brug for afkrydsning af stemmesedlen henholdsvis udfyldelse af brevstemmesedlen.

På afstemningsstederne skal mindst ét stemmerum være forsynet med en sort filtpen, men det er ikke en forudsætning, at samtlige stemmerum er forsynet med sorte filtpenne. Der er endvidere ikke noget til hinder for, at der ud over en sort filtpen stilles et andet skriveredskab til rådighed i det pågældende stemmerum.

Økonomi- og Indenrigsministeriet *henstiller* desuden, at der stilles sorte filtpenne til rådighed for vælgerne, når kommunalbestyrelsen gennemfører brevstemmeafgivning i vælgerens hjem og i visse boformer og boliger efter lov om social service, herunder på plejehjem.

Lup

På alle afstemningssteder og på alle de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, skal der være en lup til rådighed for vælgerne, som kan benyttes i forbindelse med afkrydsning af stemmesedlen. Luppen skal være en ikke-håndholdt lup, der har fast eller justerbar afstand mellem linse og objekt, og luppen skal kunne forstørre tekst til mindst firedobbelt størrelse. Endelig skal vælgerne kunne afkrydse stemmesedlen under luppen. Der kan f.eks. være tale om en såkaldt standlup eller en lup, der er fastgjort på en "arm", som kan monteres på bord eller væg.

På afstemningsstederne skal mindst ét stemmerum være forsynet med en lup som beskrevet ovenfor.

Økonomi- og Indenrigsministeriet *henstiller* desuden, at der så vidt muligt stilles en sådan lup til rådighed for vælgerne, når kommunalbestyrelsen gennemfører brevstemmeafgivning i vælgerens hjem og i visse boformer og boliger efter lov om social service, herunder på plejehjem.

2. Hjælpemidler, der skal stilles til rådighed på mindst ét afstemningssted og mindst ét af de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme

Hæve-/sænkebord

På mindst ét afstemningssted i kommunen skal mindst ét stemmerum være forsynet med et bord, som vælgeren kan regulere i højden (hæve-/sænkebord). Bordet skal minimum være 90 x 60 cm og skal have fri benplads, så en kørestolsbruger kan placere sig ved bordet. Et sådant bord skal ligeledes stilles til rådighed på mindst ét af de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme.

Økonomi- og Indenrigsministeriet *henstiller*, at hæve-/sænkebordet er forsynet med en mat overflade. Dette kan – hvis bordpladen ikke i sig selv er mat – opnås ved f.eks. at beklæde bordet med en dug eller lignende eller benytte et mat skriveunderlag. I tilfælde af, at bordet beklædes med en dug, eller der benyttes et skriveunderlag, skal dugen eller skriveunderlaget være tilstrækkeligt fastgjort, så vælgeren har et fast underlag, når stemmesedlen skal afkrydses. Det vil desuden være hensigtsmæssigt, hvis bordpladen kan skråtstilles af vælgeren, såfremt den pågældende har behov for dette i forbindelse med afkrydsning af stemmesedlen.

Det bemærkes endvidere, at ved folketingsvalg, hvor en kommune kan bestå af flere opstillingskredse, skal et hæve-/sænkebord som beskrevet ovenfor stilles til rådighed på valgdagen på mindst ét afstemningssted i hver opstillingskreds.

3. Særlige hjælpemidler ved folkeafstemninger

Overlægsplade

Som noget særligt skal der ved folkeafstemninger stilles overlægsplader med punkt-skrift til stemmesedlen til rådighed. På overlægspladerne skal "Ja" og "Nej" være angivet med punkt-skrift, og der skal være udstansede huller ud for "Ja" og "Nej" til brug for selve afkrydsningen af stemmesedlen. Det er endvidere et krav, at overlægspladerne er udformet på en sådan måde, at stemmesedlen kan ligge fast under overlægspladen, når vælgeren skal afkrydse stemmesedlen.

Ved udformning af overlægspladerne skal der benyttes et materiale, som er tilstrækkeligt massivt til, at vælgeren nemt kan læse punkt-skriften og finde de udstansede huller. Økonomi- og Indenrigsministeriet *henstiller*, at overlægspladen ud over punkt-skrift er forsynet med almindelig skrift af hensyn til svagsynede vælgere. Overlægspladerne kan f.eks. være udformet i et gennemsigtigt materiale, således at teksten på stemmesedlen kan læses igennem overlægspladen.

Overlægsplader til stemmesedlen som beskrevet ovenfor skal stilles til rådighed på alle afstemningssteder på valgdagen og på alle de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme.

4. Oplysning til vælgerne om hjælpemidler

Det følger af bekendtgørelsen, at kommunalbestyrelsen på kommunens hjemmeside og eventuelt ved annoncering i relevante medier skal gøre vælgerne bekendt med muligheden for at benytte de ovennævnte hjælpemidler ved stemmeafgivningen på valgdagen og ved brevstemmeafgivningen. Der skal i den forbindelse gives oplysninger om, hvor de hjælpemidler, som ikke stilles til rådighed på alle afstemningssteder og brevstemmesteder, dvs. hæve-/sænkebord, kan benyttes. Vælgere, som ønsker at benytte disse hjælpemidler, kan således ansøge om at blive overflyttet til det pågældende afstemningssted eller kan selv opsøge det brevstemmested, hvor hjælpemidlerne stilles til rådighed. Økonomi- og Indenrigsministeriet *henstiller*, at der gives oplysning om denne mulighed ved den nævnte annoncering på kommunens hjemmeside m.v.

De nævnte oplysninger skal gives forud for begyndelsestidspunktet for brevstemmeafgivningen på de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme. Ved det kommende kommunal- og regionalvalg vil dette således skulle ske forud for tirsdag den 10. oktober 2017.

På valgdagen skal der endvidere ved opslag på afstemningsstederne gives oplysning om muligheden for at benytte de nævnte hjælpemidler. Det samme gør sig gældende på de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme. Økonomi- og Indenrigsministeriet *henstiller*, at opslagene placeres således, at de er synlige for vælgerne ved ankomsten til afstemningsstedet eller brevstemmestedet eller umiddelbart herefter. Opslagene kan f.eks. placeres ved indgangen og/eller ved valgbordet.

5. Anskaffelse af hjælpemidler og vejledning m.v.

Den enkelte kommunalbestyrelse er ansvarlig for at stille ovennævnte hjælpemidler til rådighed ved stemmeafgivningen på valgdagen og brevstemmeafgivningen på de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme. Kommunalbestyrelsen er således ansvarlig for anskaffelse af de pågældende hjælpemidler.

Såfremt kommunens egen hjælpemiddelcentral har hjælpemidler, som opfylder ovenstående krav, kan disse stilles til rådighed for vælgerne i forbindelse med stemmeafgivningen. Råder hjælpemiddelcentralen over et antal hjælpemidler, som gør det muligt at stille hjælpemidler til rådighed på flere afstemningssteder eller brevstemmesteder end de, der er fastsat krav om i bekendtgørelsen, er der naturligvis ikke noget til hinder for at stille de pågældende hjælpemidler til rådighed i videre omfang.

Instituttet for Blinde og Svagsynede (IBOS) har tilkendegivet over for Økonomi- og Indenrigsministeriet, at instituttet gerne yder vejledning til kommunerne vedrørende hjælpemidlerne, herunder om anskaffelse af hjælpemidlerne. IBOS har endvidere tilkendegivet, at instituttet også gerne yder vejledning om, hvordan man på afstemningsstederne kan henvende sig til vælgere med handicap på en hensigtsmæssig måde. Der kan i den forbindelse rettes henvendelse til Annemarie Haack Enevoldsen, AHE@ibos.kk.dk, tlf. 39 45 23 13.

6. Evaluering efter kommunal- og regionalvalget tirsdag den 21. november 2017

Økonomi- og Indenrigsministeriet vil på et senere tidspunkt sende nærmere oplysninger om, hvordan erfaringer med de nye hjælpemidler kan indsamles og formidles til ministeriet. Ministeriet vil dog allerede nu opfordre til, at man i de enkelte kommuner

sørger for at notere de erfaringer, man gør sig i forbindelse med anvendelse af hjælpemidlerne ved såvel brevstemmeafgivning som på selve valgdagen.

Eventuelle spørgsmål til dette brev eller bekendtgørelsen om hjælpemidler, der skal stilles til rådighed ved stemmeafgivningen, kan rettes til Økonomi- og Indenrigsministeriets valgenhed på valg@oim.dk.

Med venlig hilsen

Christine Boeskov
Valgkonsulent